

بررسی واکنش بازار به نقاط ضعف با اهمیت کنترل داخلی با تأکید بر نقش حسابرسان مستقل

تاریخ دریافت: ۱۴۰۰/۰۵/۲۸

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۰/۰۷/۱۰

کد مقاله: ۳۷۱۹۶

سعید ندرلی^{۱*}، مهدی پناهی^۲، مهسا قجریگی^۳

چکیده

با توجه به اینکه افشاری نقاط ضعف با اهمیت کنترل داخلی به احتمال زیاد محتوای اطلاعاتی دارد و می‌تواند به شناسایی شرکت‌های با پتانسیل تقلب کمک کند، در این مطالعه به بررسی واکنش بازار به نقاط ضعف با اهمیت کنترل داخلی با تأکید بر نقش حسابرسان مستقل پرداخته شده است. در این مطالعه شاخص ارزیابی واکنش بازار، بازدهی غیرعادی تجمعی سهام بوده است و برای ارزیابی کیفیت حسابرسی به عنوان نقش نظارتی حسابرسان مستقل نیز از شاخص هزینه حسابرسی استفاده شده است. نمونه آماری این مطالعه شامل ۱۴۴ شرکت پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران طی سال‌های ۱۳۹۲ تا ۱۳۹۸ می‌باشد. نتایج حاصل از تحلیل داده‌ها نشان دادند که بازار به نقاط ضعف با اهمیت کنترل داخلی با تغییر ناگهانی و دور از انتظار قیمت سهام واکنش نشان می‌دهد؛ به طوری که با افزایش نقاط ضعف با اهمیت کنترل داخلی، بازدهی غیرعادی تجمعی سهام نیز افزایش می‌یابد. با این وجود نتایج این مطالعه نشان داد که واکنش بازار به افشاری نقاط ضعف با اهمیت کنترل داخلی در شرکت‌های با کیفیت حسابرسی بالا، کاهش می‌یابد و کیفیت حسابرسی بالا می‌تواند رابطه نقاط ضعف با اهمیت کنترل داخلی و بازدهی غیرعادی تجمعی را تبدیل کند.

واژگان کلیدی: نقاط ضعف با اهمیت کنترل داخلی، واکنش بازار، بازدهی غیرعادی تجمعی سهام، کیفیت حسابرسی.

۱- دانشجوی کارشناسی ارشد حسابداری، دانشگاه غیاث الدین جمشید کاشانی، آبیک، ایران

۲- استادیار گروه حسابداری، دانشگاه غیاث الدین جمشید کاشانی، آبیک، ایران

۳- استادیار گروه حسابداری، دانشگاه غیاث الدین جمشید کاشانی، آبیک، ایران

۱- مقدمه

کنترل‌های داخلی موثر می‌توانند ریسک تقلب شرکت را کاهش دهد و امکان کشف تقلب مدیران و کارکنان را فراهم می‌کنند (دانلسون^۱ و همکاران، ۲۰۱۷). به اعتقاد حسابدار ارشد کمیسیون اوراق بهادار ایالات متحده^۲ کنترل داخلی کافی، اولین خط دفاعی در شناسایی و جلوگیری از خطاهای با اهمیت یا تقلب در گزارشگری مالی است (وسلی^۳، ۲۰۱۹). طبق ماده ۴۰۴ قانون ساربینز آکسلی^۴ ایالات متحده، حسابرس خارجی باید طی یک گزارش از کنترل داخلی شرکت، کفایت کنترل داخلی شرکت در گزارشگری مالی را تأیید کند و مشخص کند آیا نقاط ضعف با اهمیت در کنترل داخلی مشتریان آن‌ها (شرکت‌ها) وجود دارد یا خیر. مطالعات قبلی (هامرسلی^۵ و همکاران، ۲۰۰۸؛ کیم و پارک^۶، ۲۰۰۹) نشان می‌دهند شرکت‌هایی که ضعف با اهمیت بیشتری در کنترل داخلی آن‌ها وجود دارد و این موارد توسط حسابرس گزارش می‌شود، زیان بیشتری در ثروت سهامداران نسبت به شرکت‌هایی که ضعف با اهمیت در کنترل داخلی آن‌ها وجود ندارد و یا گزارش نمی‌شود، متتحمل می‌شوند. از آنجایی که افشاری نقاط ضعف با اهمیت کنترل داخلی به احتمال زیاد به عنوان شاخصی برای اینکه سرمایه‌گذاران در بازار سرمایه بتوانند شرکت‌های با پتانسیل تقلب را شناسایی کنند، نقش مهمی دارند، این موضوع انجیزه‌ای برای انجام این تحقیق شد تا بررسی شود که واکنش بازار به نقاط ضعف با اهمیت کنترل داخلی چگونه است. قبل از تصویب ساربینز آکسلی، افشاری نقاط ضعف با اهمیت کنترل داخلی اجباری نبود، با این وجود از جمله مواردی که لازم بود تا حسابرسان خارجی در ارتباط با مشتریان خود گزارش کنند، نقض در کنترل‌های داخلی، مشکلات مربوط به اعتبار و قابلیت اطمینان صورت‌های مالی و سایر موارد مرتبط با مدیریت بود. مشخص شده است که گزارش رویدادهای کنترل داخلی، محتوای اطلاعاتی دارد. به طور مثال، ویستانت^۷ و همکاران (۲۰۰۳) نشان دادند که بازدهی غیرعادی تجمعی در طی سه روز تا پنج روز بعد از افشاری رویدادهای مربوط به ضعف کنترل داخلی، منفی می‌شود. همچنین، هامرسلی و همکاران (۲۰۰۸) دریافتند که ویژگی‌های ضعف با اهمیت کنترل داخلی که به طور داوطلبانه افشا می‌شود، دارای محتوای اطلاعاتی برای سرمایه‌گذاران عمومی است. از جمله ویژگی‌هایی که آن‌ها شناسایی کردند، شدت ضعف با اهمیت کنترل داخلی، نتیجه‌گیری مدیریت در مورد اثربخشی کنترل‌های داخلی، سهولت حسابرسی کنترل‌ها و میهم بودن افشاری اطلاعات است. بعلاوه، کیم و پارک (۲۰۰۹) نشان دادند که وقتی شرکت‌ها کمبودهای کنترل داخلی خود را افشا می‌کنند، در زمان افشار، بازدهی غیرعادی سهام به طور منفی با تغییرات در ناطمنیانی بازار ارتباط دارد. همچنین لویز^۸ و همکاران (۲۰۰۹)، استدلال می‌کنند که یک نظر حسابرسی نامطلوب در مورد کنترل‌های داخلی، به طور قابل توجهی با ارزیابی سرمایه‌گذاران در مورد ریسک بالاتر از اظهار غلط در صورت‌های مالی و تجدید ارزیابی صورت‌های مالی در آینده، عدم تقارن اطلاعاتی بالاتر، شفافیت کمتر در صورت‌های مالی، درخواست حق ریسک بالاتر و هزینه سرمایه بیشتر، پایداری پایین سود و قابلیت کمتر پیش‌بینی سود همراه است. این استدلال‌ها حاکی از آن است که بازار نسبت به نقاط ضعف با اهمیت کنترل داخلی، واکنش نشان می‌دهد، چراکه گزارش نقاط ضعف با اهمیت کنترل داخلی شرکت‌ها توسط حسابرس مستقل، محتوای اطلاعاتی برای سرمایه‌گذاران دارد، با این حال در داخل ایران مطالعه‌ای که بتواند شواهد کافی و محکم در این خصوص ارائه دهد وجود ندارد و به دلیل این شکاف مطالعاتی در این تحقیق یکی از ابعاد تحقیق حاضر بررسی واکنش بازار به نقاط ضعف با اهمیت کنترل داخلی شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران است. انتظار بر آن است که فعالان و سرمایه‌گذاران بازار سرمایه، نقاط ضعف با اهمیت کنترل داخلی را به طور منفی ارزیابی کنند.

از سویی این مطالعه برای توسعه بیشتر پژوهش قصد دارد نقش نظارتی حسابرسان مستقل را در این زمینه نیز مورد بررسی قرار دهد. طبق دستورالعمل کنترل‌های داخلی، حسابرس مستقل وظیفه افشاری ضعف در ساختار کنترل‌های داخلی را عهده‌دار است. انتظار می‌رود تفسیر سرمایه‌گذاران از نقاط ضعف افشا شده در گزارش حسابرسی، تحت تاثیر نقش نظارتی حسابرس مستقل و کیفیت حسابرسی قرار گیرد. بر اساس ادبیات (واتز و زیمرمن، ۱۹۸۶؛ دی آنجلو، ۱۹۸۱)، حسابرس دو نقش با ارزش در بازار سرمایه دارد، نقش اطلاعاتی و نقش اطمینان بخشی. چگونگی ایفای این نقش‌ها توسط حسابرس، تعیین کننده نظارت با کیفیت حسابرس است. حسابرسان، صورت‌های مالی و سیستم حسابداری و کنترل‌های داخلی را به صورت مستقل رسیدگی و تایید می‌کنند. از این رو نظارت حسابرس به افشارهای انجام شده اعتبار بخشیده و سبب کاهش هزینه‌های نمایندگی می‌شود که همین موضوع می‌تواند واکنش بازار به افشار نقاط ضعف با اهمیت کنترل داخلی را تعدیل کند (عبدی نقلو و حسین‌زاده، ۳۹۸). بنابراین با توجه به اینکه نظارت موثر حسابرسان مستقل می‌تواند هزینه‌های نمایندگی را کاهش دهد و از طرفی افشاری نقاط ضعف با اهمیت کنترل‌های داخلی نیز در گزارش حسابرسی لحاظ می‌شود، یکی دیگر از ابعاد تحقیق حاضر بررسی نقش تعییلی نظارت حسابرسان مستقل در زمینه واکنش بازار به نقاط ضعف با اهمیت کنترل داخلی است. انتظار بر آن است که نظارت حسابرسان

1. Donelson
2. Securities Exchange Commission
3. Wesley
4. Sarbanes-Oxley
5. Hammersley
6. Kim and Park
7. Whisenant
8. Lopez
9. Watts and Zimmerman
10. DeAngelo

مستقل و تلاش بیشتر آن‌ها در شرکت که با حق‌الزحمه حسابرسی بالاتر همراه است، منجر به کاهش تاثیر نقاط ضعف با اهمیت کنترل داخلی بر بازدهی غیرعادی سهام تجمعی به عنوان شاخصی برای واکنش بازار شود.

این مطالعه چندین پیامد مهم دارد؛ اول اینکه در این مطالعه با این استدلال که افشا ن نقاط ضعف با اهمیت کنترل داخلی، محتوای اطلاعاتی برای سرمایه‌گذاران عمومی و کاربران اطلاعات گزارش‌های شرکت‌ها دارد، قصد دارد واکنش بازار به نقاط ضعف با اهمیت کنترل داخلی افشا شده را مورد بررسی قرار دهد و به این منظور از بازدهی غیرعادی تجمعی به عنوان شاخصی از واکنش بازار که در قیمت سهام نمایان می‌شود، استفاده کرده است. در بین مطالعات داخلی، این اولین مطالعه‌ای است که به موضوع کنترل‌های داخلی از این زاویه نگریسته است و نتایج آن می‌تواند آگاهی و بینش جدیدی در زمینه کنترل داخلی شرکت برای مدیران و حسابرسان داخلی شرکت و واحد کنترل داخلی ایجاد کند.

علاوه در این مطالعه با استفاده از نقش ناظری حسابرسان مستقل به عنوان یک متغیر تعدیلگر، تلاش می‌شود تا نشان داده شود که آیا سرمایه‌گذاران، حسابرسی با کیفیت و تلاش بیشتر حسابرسان را مطلوب ارزیابی می‌کنند یا خیر و آیا این مکانیسم ناظری می‌تواند اطمینان سرمایه‌گذاران را برای کاهش تقلب در شرکت به وجود آورد و منجر به تضعیف واکنش منفی به نقاط ضعف با اهمیت کنترل داخلی شود یا خیر. نتایج این بررسی می‌تواند برای مقامات ناظری و قانون‌گذاران منشورهای حسابرسی، بسیار مفید بوده؛ چراکه از میزان ارزیابی سرمایه‌گذاران در خصوص نقش ناظری خود آگاهی پیدا کرده و می‌تواند با تنظیم مقررات جدید به بهبود سازوکارهای ناظری خود پردازند.

۲- پیشینه پژوهش

خرم آبادی و همکاران (۱۳۹۹) تحقیقی در زمینه اولویت‌بندی عوامل موثر بر ارزیابی اثربخش کنترل‌های داخلی انجام دادند و نشان دادند که ویژگی‌های حسابرس داخلی مهم‌ترین عامل در ارزیابی اثربخش کنترل داخلی است. سپس ساختار هیئت مدیران، ویژگی‌های حسابرس مستقل و عوامل فرایندی در رتبه‌های بعدی اهمیت قرار گرفته‌اند. همچنین ساختار مالکیت، کم‌اهمیت‌ترین معیار در این زمینه است. جامعی و همکاران (۱۳۹۹) تحقیقی در زمینه بررسی رابطه بین ضعف کنترل داخلی و حق‌الزحمه حسابرسی انجام داده‌اند و نشان دادند که بین ضعف کنترل داخلی و حق‌الزحمه حسابرسی رابطه مثبت و معناداری وجود دارد و ارتباطات سیاسی شرکت، رابطه بین ضعف کنترل داخلی و حق‌الزحمه حسابرسی را تضعیف می‌کند. شکرخواه و همکاران (۱۳۹۹) تحقیقی در زمینه بررسی نقش حسابرسان مستقل در کاهش تقلب در انجام دادند و نشان دادند که رابطه منفی معنادار بین تلاش حسابرس، دوره تصدی حسابرس و تخصص حسابرس با ریسک تقلب وجود دارد. این نتایج نشان می‌دهد که فرآیند حسابرسی می‌تواند ریسک تقلب را کاهش دهد. عبادی نقولو و حسین‌زاده (۱۳۹۸) تحقیقی در زمینه بررسی تاثیر افشا نقاط ضعف کنترل‌های داخلی بر هزینه سرمایه سهام عادی با تأکید بر نقش کیفیت حسابرسی انجام دادند و نشان دادند که افشا نقاط ضعف در کنترل‌های داخلی، نقش مهمی در هزینه سرمایه شرکت دارد و کیفیت حسابرسی می‌تواند تاثیر این متغیر بر افزایش هزینه سرمایه را تضعیف کند. رضابی و همکاران (۱۳۹۸) تحقیقی در زمینه بررسی رابطه بین فشار جو روانی بازارا با بازده غیرعادی سهام و بازده غیرعادی انباسته انجام داده‌اند و نشان دادند که فشار جو روانی بازار تاثیر مثبت و معناداری بر بازده غیرعادی سهام و بازده غیرعادی تجمیع سهام دارد. ابراهیمی کردار (۱۳۹۷) تحقیقی در زمینه بررسی تاثیر نقاط ضعف کنترل‌های داخلی بر عملکرد و ارزش شرکت انجام دادند و نشان دادند که نقاط ضعف کنترل‌های داخلی تاثیر منفی و معناداری بر ارزش بازار شرکت و عملکرد شرکت دارد. همچنین، نقاط ضعف کنترل‌های داخلی تاثیر منفی بر رابطه سود و ارزش شرکت دارد. ملکیان و همکاران (۱۳۹۷) تحقیقی در زمینه تاثیر استقلال حسابرس بر ضعف کنترل‌های داخلی انجام دادند و نشان دادند که استقلال حسابرس تاثیر معناداری بر ضعف کنترل‌های داخلی ندارد.

سای و هوانگ^۱ (۲۰۲۰) تحقیقی در زمینه نقاط ضعف با اهمیت کنترل داخلی و واکنش بازار به اعلان دادخواست تقلب انجام دادند و با استفاده از ۴۶۵ مشاهده (سال-شرکت) در آمریکا از شرکت‌هایی که طرح دعوی عمومی داشته‌اند از سال ۲۰۰۰ تا ۲۰۱۸ نشان می‌دهند که کاهش در قیمت سهام، به طور معناداری برای شرکت‌های دارای نقاط ضعف با اهمیت در کنترل داخلی، بیشتر است. یافته‌های فوق‌الذکر نشان می‌دهد که نقاط ضعف با اهمیت کنترل داخلی برای سرمایه‌گذاران عمومی و فعالان بازار سرمایه ارزش پیش‌بینی دارد. آهیکاری^۲ و همکاران (۲۰۲۰) تحقیقی در زمینه پاسخ بازار به افشا ضعف کنترل داخلی حسابرسی انجام دادند. این موضوع برای دوره‌های زمانی تحت پوشش استاندارد حسابرسی شماره ۲ و استاندارد حسابرسی شماره ۵ مورد بررسی قرار گرفته است. نتایج این مطالعه نشان می‌دهد هیچ واکنش منفی قابل توجهی در بازار نسبت به افشا حسابرسی‌های نامطلوب گزارشگری مالی کنترل داخلی در دوره استاندارد حسابرسی شماره ۲ وجود نداشت. با این حال، مشخص شد که بازارها برای افشا اولین گزارش حسابرسی‌های نامطلوب گزارشگری مالی کنترل داخلی پس از تصویب استاندارد حسابرسی شماره ۵، واکنش نشان می‌دهند. چانگ^۳ و همکاران (۲۰۱۹) تحقیقی در زمینه تاثیر ویژگی‌های حسابرسی داخلی بر اثربخشی کنترل داخلی بر عملیات و

1. Tsai and Huang
2. Adhikari
3. Chang

انطباق را انجام دادند و با استفاده از داده‌های منحصر به فرد از تایوان، ارتباط بین کیفیت حسابرسی داخلی و نقص کنترل داخلی در عملیات و انطباق شرکت را بررسی کردند. نتایج این مطالعه نشان می‌دهد که یک تیم حسابرسی داخلی بزرگ‌تر می‌تواند عملکرد حسابرسی داخلی را برای هر دو مورد عملیات و انطباق افزایش دهد، در حالی که صلاحیت حسابرس داخلی فقط با اثربخشی کنترل داخلی بر انطباق ارتباط دارد. لوبو^۱ و همکاران (۲۰۱۷) تحقیقی در زمینه ارتباط بین افشا ضعف با اهمیت کنترل داخلی و ریسک سقوط قیمت سهام را انجام دادند. این مطالعه استدلال می‌کند که شرکت‌های با نقاط ضعف با اهمیت کنترل داخلی، دقت پایین تری در گزارشگری مالی دارند و این دقت پایین در گزارشگری باعث افزایش پنهانکاری اخبار بد توسط مدیران می‌شود و عدم تقارن اطلاعاتی بین مدیران و سرمایه‌گذاران افزایش می‌یابد و در نتیجه احتمال ریسک سقوط قیمت سهام افزایش می‌یابد. نتایج این مطالعه از استدلال ارائه شده حمایت کرد و نشان داد که نقاط ضعف با اهمیت کنترل داخلی منجر به افزایش ریسک سقوط قیمت سهام می‌شود. قوش^۲ و همکاران (۲۰۱۷) تحقیقی در زمینه بازده سهام در دارای مدت پس از افشا کنترل داخلی و انجام داده‌اند. در این مطالعه بررسی شده است که آیا سرمایه‌گذاران نسبت به اعلام نقاط ضعف در افشا کنترل داخلی واکنش نشان می‌دهند یا خیر. مطابق با فرضیه واکنش کمتر از حد، مشخص شد در حدود تاریخ افشا، یک واکنش غیرعادی در بازار سهام رخ می‌دهد. بعلاوه مشخص شد که یک بازده غیرعادی تجمعی منفی در طول یک دوره اندازه‌گیری یک ساله ایجاد می‌شود. با در نظر گرفتن اطلاعات مربوط به نقاط ضعف با اهمیت موجود و آینده در کنترل‌های داخلی، برآورد این مطالعه از بازده غیرعادی تجمعی منفی بین ۱۰ تا ۱۳ درصد متغیر است. جی^۳ (۲۰۱۷) تحقیقی در زمینه تاثیر کیفیت کنترل داخلی و تغییرات آن بر حق الزرحمه حسابرسی انجام دادند و نشان دادند که شرکت‌های دارای کنترل داخلی ضعیف، حق الزرحمه بالاتری را برای حسابرسی پرداخت می‌کنند. به عبارتی ضعیف شدن کنترل داخلی منجر به افزایش حق الزرحمه حسابرسی به مقدار چشمگیری می‌شود. همچنین هزینه نمایندگی این رابطه را تقویت می‌کند. رضوی عراقی و لشگری^۴ (۲۰۱۷) تحقیقی در زمینه تاثیر نقاط ضعف کنترل داخلی بر ریسک سقوط قیمت سهام آتی انجام دادند. یافته‌های تحقیق نشان داد که ضعف‌های اساسی در کنترل داخلی تأثیرات مشبт و قابل توجهی بر ریسک سقوط قیمت سهام آتی دارد. آلبرینگ^۵ و همکاران (۲۰۱۶) تحقیقی در زمینه هزینه‌های غیرمنتظره حسابرسی و پیش‌بینی ضعف با اهمیت در کنترل داخلی را انجام دادند. این مطالعه با هدف بررسی این موضوع که آیا هزینه‌های حسابرسی غیرمنتظره سال گذشته به پیش‌بینی ضعف با اهمیت کنترل داخلی تحت ماده ۴۰۴ قانون سارینز آکسلی در سال جاری کمک می‌کند یا خیر، انجام شده است. نتایج این مطالعه نشان داد که هزینه‌های حسابرسی غیرمنتظره به طور معناداری با ضعف با اهمیت در کنترل داخلی طبق ماده ۴۰۴ قانون سارینز آکسلی مرتبط است و می‌تواند به پیش‌بینی نقاط ضعف با اهمیت کنترل داخلی کمک کند که برای سرمایه‌گذاران و کاربران صورت‌های مالی بسیار مفید است. رودنهویز^۶ (۲۰۱۴) تحقیقی در زمینه بررسی واکنش بازار به افشا ضعف‌های با اهمیت کنترل داخلی انجام داده است. در این مطالعه نمونه‌ای شامل ۷۴۱ مشاهدات سالانه بین سال‌های ۲۰۱۱ و ۲۰۱۴ استفاده شده است. فرض شده است که واکنش بازار برای افشا پرونده‌های تسریع شده در مقایسه با افشا پرونده‌های تسریع نشده کمتر است. با این حال هیچ رابطه معناداری بین افشا پرونده‌های تسریع شده و بازده غیرعادی و همچنین بین پرونده‌های تسریع نشده و بازده غیرعادی پیدا نشد. این یافته را می‌توان با این احتمال توضیح داد که سرمایه‌گذاران در درک کامل پیامدهای مربوط به افشاگری مشکل دارند. بعلاوه، فرض شده است بازدهی غیرعادی هنگامی مشبт خواهد شد که حسابرس در مورد ارزیابی مدیریت در مورد کنترل‌های داخلی، نظر غیرمقبول را صادر کند. نتایج نشان داد که بین اظهارنظر حسابرسان و بازده غیرعادی رابطه مشبт و معناداری وجود دارد. این شواهد این فرضیه را تأیید می‌کند که بازار در مورد افشا نقاط ضعف با اهمیت کنترل داخلی که شامل نظر فاقد صلاحیت یا غیرمقبول حسابرس است، واکنش مشبتش نشان می‌دهد.

۳- فرضیه‌ها

با توجه به مسئله تحقیق و مبانی مطرح شده، فرضیه‌های تحقیق به صورت زیر تبیین می‌شوند:

- ۱- نقاط ضعف با اهمیت کنترل داخلی رابطه معناداری با بازدهی غیرعادی تجمعی سهام دارد.
- ۲- هزینه‌های حسابرسی رابطه نقاط ضعف با اهمیت کنترل داخلی و بازدهی غیرعادی تجمعی سهام را تعدیل می‌کند.

۴- روش پژوهش

در این مطالعه با استفاده از نمونه‌ای شامل ۱۴۴ شرکت شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران که با توجه به معیارهای از پیش تعیین شده، انتخاب شده‌اند و با روش تحلیل رگرسیون چندمتغیره به آزمون فرضیه‌ها پرداخته شده است. اطلاعات مورد نیاز متغیرها برای سال‌های ۱۳۹۸ تا ۱۳۹۲ از بانک‌های اطلاعاتی اینترنتی شامل آرشیو بورس اوراق بهادار تهران،

1. Lobo

2. Ghosh

3. Ji

4. Razavi Araghi & Lashgari

5. Albring

6. Rodenhuis

مرکز پردازش اطلاعات مالی ایران و وبسایت کدال گردآوری شده است. تکنیک اقتصادستنجی به کار رفته نیز مبتنی بر داده‌های ترکیبی، استفاده از روش پانل حداقل مریعات معمولی ایستا بوده است.

برای آزمون فرضیه اول از مدل آماری (۱) استفاده شده است:

$$\text{CAR}_{it} = \alpha + \beta_1 \text{ICMW}_{it} + \beta_2 \text{LnTA}_{it} + \beta_3 \text{ProbZ}_{it} + \beta_4 \text{ROA}_{it} + \beta_5 \text{LIQ}_{it} + \beta_6 \text{DA}_{it} + \beta_7 \text{NEG}_{it} \\ + \beta_8 \text{CEO} - \text{change}_{it} + \beta_9 \text{Big}_{it} + \beta_{10} \text{Restat}_{it} + \varepsilon_{it} \quad (1)$$

برای آزمون فرضیه دوم نیز از مدل آماری (۲) به شرح زیر استفاده شده است:

$$\text{CAR}_{it} = \alpha + \beta_1 \text{ICMW}_{it} + \beta_2 \text{Logfee}_{it} + \beta_3 \text{LogfeeD}_{it} * \text{ICMW}_{it} + \beta_4 \text{LnTA}_{it} + \beta_5 \text{ProbZ}_{it} \\ + \beta_6 \text{ROA}_{it} + \beta_7 \text{LIQ}_{it} + \beta_8 \text{DA}_{it} + \beta_9 \text{NEG}_{it} + \beta_{10} \text{CEO} - \text{change}_{it} + \beta_{11} \text{Big}_{it} \\ + \beta_{12} \text{Restat}_{it} + \varepsilon_{it} \quad (2)$$

در این مدل‌ها نمادهای به کار رفته، معرف متغیرها مورد استفاده، به شرح زیر هستند:

CAR، بازده غیرعادی تجمعی (متغیر وابسته)

ICMW، نقاط ضعف با اهمیت کنترل داخلی (متغیر مستقل)

LnTA، اندازه شرکت (متغیر کنترلی)

ProbZ، ریسک ورشکستگی (متغیر کنترلی)

ROA، سودآوری (متغیر کنترلی)

LIQ، نقدینگی (متغیر کنترلی)

DA، نسبت بدھی (متغیر کنترلی)

NEG، زبان (متغیر کنترلی)

CEO-change، تغییر در مدیر عامل (متغیر کنترلی)

Big، اندازه حسابرس (متغیر کنترلی)

Restat، تجدید ارزیابی صورت‌های مالی (متغیر کنترلی)

Logfee، هزینه‌های حسابرسی (متغیر کنترل)

LogfeeD، متغیر ساختگی هزینه‌های حسابرسی (متغیر تعدیلگر)

i نماد مقاطع و t نماد سال‌های آماری و ϵ نماد جزء اخلال مدل می‌باشد.

نحوه اندازه‌گیری متغیرها نیز به شرح زیر است:

بازده غیرعادی تجمعی با نماد CAR: بازده غیرعادی تجمعی شاخصی برای بررسی واکنش بازار است که با استفاده از مدل

(۳) اندازه‌گیری می‌شود (رضایی و حیدرزاده، ۱۳۹۳):

$$\text{CAR}_{it} = \left(\sum_{t=1}^{12} (1 + \text{AR}_{it}) \right) - 1 \quad (3)$$

در این رابطه

R_{it} : بازده ماهانه سهام است که با استفاده از مدل (۴) محاسبه می‌شود.

$$\text{R}_{it} = \frac{\text{p}_1 - \text{p}_0}{\text{p}_0} \quad (4)$$

در این رابطه p_1 قیمت سهام در ابتدای دوره و p_0 قیمت سهام در ابتدای دوره است.

R_{mt} : بازده ماهانه بازار است که با استفاده از مدل (۵) محاسبه می‌شود.

$$R_{mt} = \frac{I_{mt} - I_{mt-1}}{I_{mt-1}} \quad (5)$$

در این رابطه I_{mt} شاخص بورس در ابتدای دوره و I_{mt-1} شاخص بورس در ابتدای دوره است.

AR_{it} : بازده غیرعادی ماهانه سهام که با استفاده از مدل (۶) محاسبه می‌شود.

$$\text{AR}_{it} = R_{it} - R_{mt} \quad (6)$$

نقاط ضعف با اهمیت کنترل داخلی با نماد ICMW: نقاط ضعف با اهمیت کنترل داخلی از گزارش حسابرسان مستقل به دست می‌آید. طبق چک لیست کنترل‌های داخلی حاکم بر گزارشگری مالی مصوب سازمان بورس و اوراق بهادار از سال ۱۳۹۱ به

بعد حسابرس مستقل شرکت وظیفه داشته است تا کنترل‌های داخلی شرکت را بررسی و مواردی که نشان‌دهنده عدم رعایت کنترل داخلی است را در گزارش خود افشا کند؛ لذا، تمرکز مطالعه بر بندهای ذیل مسئولیت‌های قانونی گزارش حسابرس است. منظور از ضعف‌های با اهمیت، ضعف‌هایی است که حسابرس در گزارش خود به آن اشاره می‌کند مثل ضعف‌های موجود در حساب‌های دریافتی، مالیات، دارایی‌ها، موجودی کالا یا مواردی که به تضمیمات هیئت مدیره مربوط است و در سطح حساب‌های شرکت یا در سطح خود شرکت این ضعف‌ها وجود دارند. با توجه به این موضوع اگر حداقل یک ضعف در کنترل داخلی شرکت در سال مورد بررسی، افشا شده باشد، این متغیر ارزش یک و در غیر این صورت ارزش صفر می‌گیرد (حاجیها و همکاران، ۱۳۹۶؛ ملکیان و همکاران، ۱۳۹۷).

هزینه‌های حسابرسی با نماد Logfee: هزینه‌های حسابرسی به عنوان شاخصی برای نقش نظارتی و با کیفیت حسابرس مستقل است. طبق ادبیات (کویب و الملوہیم، ۲۰۱۹) تلاش حسابرس می‌تواند با تعداد روزهایی که تیم حسابرسی برای تکمیل کل مراحل حسابرسی از جمله برنامه‌بازی حسابرسی، کار میدانی و بررسی و یا هزینه‌های حسابرسی صرف می‌کند، منعکس شود. هزینه‌های حسابرسی بالاتر نشان‌دهنده تلاش حسابران و کیفیت حسابرسی بالاتر است (کویب و الملوہیم، ۲۰۱۹). در این مطالعه برای اینکه نقش تعدیلگر متغیر هزینه حسابرسی به عنوان شاخصی برای نقش نظارتی حسابران مستقل، ارزیابی شود، از یک متغیر ساختگی هزینه‌های حسابرسی (LogfeedD) بدین صورت استفاده می‌شود؛ اگر لگاریتم طبیعی حق‌الزحمه حسابرسی بالاتر از میانه داده‌های آن در صفت باشد، ارزش یک و در غیر اینصورت ارزش صفر می‌گیرد.

نحوه اندازه‌گیری متغیرهای کنترلی نیز به شرح زیر است:

اندازه شرکت با نماد LNTA: لگاریتم طبیعی مجموع دارایی‌های شرکت

ریسک ورشکستگی با نماد ProbZ: برای اندازه‌گیری این متغیر از الگوی زیمسکی^۱ (۱۹۸۴) استفاده شده است. این الگو به صورت مدل (۷) بیان شده است (مقدم و تقی ملایی، ۱۳۹۲):

$$Z = -4.3 - 4.5X_1 + 5.7X_2 + 0.004X_3 \quad \text{مدل (7)}$$

در این رابطه: X_1 برابر با سود خالص به مجموع دارایی؛ X_2 برابر با کل بدھی به کل دارایی و X_3 برابر با دارایی جاری به بدھی جاری است. اگر Z محاسباتی بزرگ‌تر از ۵/۰ باشد، احتمال ورشکستگی وجود دارد و ارزش یک می‌گیرد و اگر کوچک‌تر از ۵/۰ باشد، شرکت سالم است و ارزش صفر می‌گیرد.

سودآوری با نماد ROA: نسبت سود خالص به مجموع دارایی

نقدینگی با نماد LIQ: نسبت دارایی جاری به بدھی جاری

نسبت بدھی با نماد DA: نسبت کل بدھی به کل دارایی

زیان با نماد NEG: متغیر ساختگی به این صورت که اگر سود سال مالی مورد بررسی، منفی باشد، ارزش ۱ و در غیر این صورت ارزش صفر می‌گیرد.

تغییر در مدیرعامل با نماد CEO-change: متغیر ساختگی به این صورت که اگر در سال مالی مورد بررسی مدیرعامل تغییر کرده باشد، ارزش ۱ و در غیر این صورت ارزش صفر می‌گیرد.

اندازه حسابرس با نماد Big: متغیر ساختگی به این صورت که اگر موسسه حسابرسی شرکت، سازمان حسابرسی یا مفید راهبر باشد، ارزش ۱ و در غیر این صورت ارزش صفر می‌گیرد.

تجدد ارزیابی صورت‌های مالی با نماد Restate: متغیر ساختگی به این صورت که اگر صورت‌های مالی در سال مالی مورد بررسی تجدید ارزیابی شده باشد، ارزش ۱ و در غیر این صورت ارزش صفر می‌گیرد.

۴- یافته‌های پژوهش

۴-۱- آمار توصیفی

در جدول (۱) آمار توصیفی متغیرهای کمی گزارش شده است.

علاوه بر این متغیرهای کمی در این مطالعه چندین متغیر ساختگی نیز استفاده شده‌اند که فقط با ارزش دو پیامدی یک و صفر مشخص شده‌اند؛ فراوانی و درصد فراوانی ارزش‌های صفر و یک این متغیرها در جدول (۲) گزارش شده است.

1. Kouaib & Almulhim

2. Zmijewski

جدول ۱- آمار توصیفی متغیرهای کمی

نام متغیر	تعداد مشاهدات	میانگین	میانه	بیشینه	کمینه	انحراف معیار	چولگی	کشیدگی
بازده غیرعادی تجمعی	۱۰۰۸	۰/۰۶۴	-۰/۰۰۵	۵/۲۲۷	-۱/۹۹۱	۰/۷۲۴	۱/۲۰۱	۷/۳۰۴
اندازه شرکت	۱۰۰۸	۱۴/۷۲۴	۱۴/۴۶۵	۲۰/۱۸۳	۱۰/۵۳۳	۱/۶۶۱	۰/۶۸۰	۳/۴۷۸
سودآوری	۱۰۰۸	۰/۱۳۰	۰/۱۱۱	۰/۶۵۲	-۰/۵۴۰	۰/۱۵۲	۰/۳۵۲	۴/۰۵۵
نقیبینگی	۱۰۰۸	۱/۶۰۷	۱/۳۴۵	۲۲/۳۱۹	۰/۲۰۹	۱/۳۵۴	۶/۹۲۸	۷۷/۷۶۹
نسبت بدھی	۱۰۰۸	۰/۵۷۱	۰/۵۶۳	۱/۵۷۹	۰/۰۳۶	۰/۲۰۴	۰/۳۱۹	۳/۷۸۶
هزینه‌های حسابرسی	۱۰۰۸	۷/۴۸۵	۷/۳۱۹	۱۱/۴۲۹	۲/۷۰۸	۱/۱۰۴	۰/۷۵۸	۴/۱۴۳

منبع: یافته‌های پژوهش

جدول ۲- فراوانی متغیرهای ساختگی

نام متغیر	تعداد مشاهدات	فراوانی ارزش یک	درصد فراوانی ارزش یک
نقاط ضعف با اهمیت کنترل داخلی	۱۰۰۸	۳۴۸	۳۴/۵۲
ساختگی هزینه‌های حسابرسی	۱۰۰۸	۴۹۹	۴۹/۵۰
ریسک ورشکستگی	۱۰۰۸	۸۰	۷/۹۳
زبان	۱۰۰۸	۱۴۱	۱۳/۹۸
تغییر در مدیرعامل	۱۰۰۸	۳۳۲	۳۲/۹۳
اندازه حسابرس	۱۰۰۸	۲۴۴	۲۴/۲۰
تجددی ارزیابی صورت‌های مالی	۱۰۰۸	۶۸	۶/۷۴

منبع: یافته‌های پژوهش

۴-۲- آزمون اختلاف میانگین

در این بخش آزمون اختلاف میانگین برای بازدهی غیرعادی تجمعی در بین شرکت‌هایی که حداقل یک ضعف در کنترل داخلی شرکت در سال مورد بررسی، داشته‌اند، در مقابل سایر شرکت‌هایی که نقاط ضعف با اهمیت نداشته‌اند، انجام شده است. نتیجه این آزمون در جدول (۳) گزارش شده است.

جدول ۳- آزمون اختلاف میانگین

تعداد مشاهدات	۶۶۰	۳۴۸	مجموع	-۰/۱۲۴	-۲/۵۸۶	t آماره	احتمال خطای آماره	شرکت‌های بدون نقاط ضعف با اهمیت در کنترل داخلی	شرکت‌های دارای نقاط ضعف با اهمیت در کنترل داخلی
بازدهی غیرعادی تجمعی	۰/۰۲۱	۰/۱۴۵	-۰/۱۲۴	-۲/۵۸۶	-۰/۰۰۹	۱۰۰۸	۰/۰۰۹	بازدهی غیرعادی تجمعی	بازدهی غیرعادی تجمعی

منبع: یافته‌های پژوهش

نتیجه این آزمون نشان می‌دهد که میانگین بازدهی غیرعادی تجمعی دو گروه شرکت‌های مورد بررسی یعنی شرکت‌های دارای نقاط ضعف با اهمیت در کنترل داخلی و شرکت‌های بدون نقاط ضعف با اهمیت در کنترل داخلی، اختلاف معناداری با یکدیگر دارد. همچنین مشخص می‌شود که مقدار میانگین بازدهی غیرعادی تجمعی شرکت‌های دارای نقاط ضعف با اهمیت در کنترل داخلی بیشتر از میانگین بازدهی غیرعادی تجمعی شرکت‌های بدون نقاط ضعف با اهمیت در کنترل داخلی است که این موضوع حاکی از واکنش بازار به گزارش نقاط ضعف با اهمیت در کنترل داخلی است.

۴-۳- آزمون‌های تشخیصی

در ابتدا با استفاده از آزمون چاو و آماره F لیمر به انتخاب بین رگرسیون ترکیب شده یا رگرسیون دارای اثرات پرداخته می‌شود. در صورت انتخاب رگرسیون دارای اثرات با استفاده از آزمون هاسمن و آماره کای اسکوار به انتخاب رگرسیون دارای اثرات تصادفی یا رگرسیون دارای اثرات ثابت پرداخته می‌شود. نتایج این آزمون‌ها در جدول (۴) گزارش شده است.

جدول ۴- آزمون‌های تشخیصی

آزمون چاو			
نتیجه آزمون	خطای آماره	آماره F لیمر	مدل آماری
مدل با اثرات مناسب است.	.۰/۰۱۰	۱/۳۲۸	مدل آماری (۱)
مدل با اثرات مناسب است.	.۰/۰۱۳	۱/۳۱۲	مدل آماری (۲)
آزمون هاسمن			
نتیجه آزمون	خطای آماره	آماره χ^2 اسکوار	مدل آماری
مدل با اثرات ثابت مناسب است.	.۰/۰۰۰	۶۰/۶۹۸	مدل آماری (۱)
مدل با اثرات ثابت مناسب است.	.۰/۰۰۰	۶۲/۵۹۰	مدل آماری (۲)

منبع: یافته‌های پژوهش

با توجه به این نتایج می‌توان دریافت که برای برآورد هر دو مدل آماری، رگرسیون با اثرات ثابت مناسب است.

۴-۴- برآورد نهایی مدل‌های آماری

نتیجه برآورد مدل آماری (۱) با استفاده از رگرسیون اثرات ثابت در جدول (۵) گزارش شده است.

طبق یافته‌ها، فرضیه اول تحقیق مبنی بر اینکه نقاط ضعف با اهمیت کنترل داخلی رابطه معناداری با بازدهی غیرعادی تجمعی سهام دارد، در سطح اطمینان ۹۵٪ پذیرفته می‌شود. از بین متغیرهای کنترلی نیز، ضرایب متغیرهای ریسک ورشکستگی، سودآوری، نسبت بدھی، زیان، اندازه حسابرس و تجدید ارزیابی صورت‌های مالی، به لحاظ آماری معنادار هستند ولی ضرایب متغیرهای اندازه شرکت، نقدینگی و تغییر در مدیرعامل، به لحاظ آماری معنادار نیستند.

جدول ۵- برآورد مدل آماری (۱)

روش: پانل حداقل مربوطات تعمیم‌یافته (EGLS) با اثرات ثابت			تعداد مقاطع: ۱۴۴	
تعداد مشاهدات: ۱۰۰۸			تعداد سال‌های آماری: ۷	
احتمال خطأ	آماره t	خطای استاندارد	ضریب	متغیر توضیحی
.۰/۰۳	-۱/۶۳۰	۱/۲۰۷	-۲/۱۳۲	عرض از مبدأ
.۰/۰۹	۲/۶۱۵	.۰/۰۵۹	.۰/۱۵۶	نقاط ضعف با اهمیت کنترل داخلی
.۰/۲۰۱	۱/۲۷۸	.۰/۰۹۴	.۰/۱۲۰	اندازه شرکت
.۰/۰۰۳	۲/۹۱۰	.۰/۱۳۰	.۰/۳۷۸	ریسک ورشکستگی
.۰/۰۰	۳/۷۲۵	.۰/۵۳۲	۱/۹۸۳	سودآوری
.۰/۱۴۲	-۱/۴۶۹	.۰/۰۱۹	-۰/۰۲۸	نقدینگی
.۰/۰۳۳	۲/۱۲۷	.۰/۱۶۴	.۰/۳۵۰	نسبت بدھی
.۰/۰۰۱	-۳/۱۶۰	.۰/۰۷۳	-۰/۲۳۲	زیان
.۰/۵۶۲	.۰/۵۷۹	.۰/۰۴۰	.۰/۰۲۳	تغییر در مدیرعامل
.۰/۰۰۲	-۳/۰۹۸	.۰/۰۶۱	-۰/۱۸۹	اندازه حسابرس
.۰/۰۱۱	-۲/۵۲۶	.۰/۰۵۴	-۰/۱۳۸	تجدد ارزیابی صورت‌های مالی
.۰/۲۳۵	ضریب تعیین		۱/۷۲۳	آماره F
۲/۱۴۶	مقدار دوربین واتسن		.۰/۰۰۰	احتمال خطای آماره F

منبع: یافته‌های پژوهش

نتیجه برآورد مدل آماری (۲) با استفاده از رگرسیون اثرات ثابت در جدول (۶) گزارش شده است.

طبق یافته‌ها، فرضیه دوم تحقیق مبنی بر اینکه هزینه‌های حسابرسی رابطه نقاط ضعف با اهمیت کنترل داخلی و بازدهی غیرعادی تجمعی سهام را تعديل می‌کند، در سطح اطمینان ۹۹٪ پذیرفته می‌شود.

همچنین در این جدول مشاهده می‌شود که ضریب نقاط ضعف با اهمیت کنترل داخلی همچنان معنادار و مثبت است، اما ضریب هزینه‌های حسابرسی معنادار نمی‌باشد.

از بین متغیرهای کنترلی نیز، ضرایب متغیرهای ریسک ورشکستگی، سودآوری، نسبت بدھی، زیان، اندازه حسابرس و تجدید ارزیابی صورت‌های مالی، به لحاظ آماری معنادار هستند ولی ضرایب متغیرهای اندازه شرکت، نقدینگی و تغییر در مدیرعامل، به لحاظ آماری معنادار نیستند که همانند مدل برآورده (۱) است و حاکی از استحکام نتایج است.

جدول ۶- برآورد مدل آماری (۲)

روش: پانل حداقل مربعت تعمیم‌یافته (EGLS) با اثرات ثابت			تعداد مقاطع: ۱۴۴	
تعداد مشاهدات: ۸۶۴			تعداد سال‌های آماری: ۷	
احتمال خطأ	آماره t	خطای استاندارد	ضریب	متغیر توضیحی
-۰/۹۶۳	-۰/۰۴۵	۰/۹۷۵	-۰/۰۴۴	عرض از مبدأ
۰/۰۰۵	۲/۲۸۳	۰/۰۵۴	۰/۱۵۱	نقاط ضعف با اهمیت کنترل داخلی
۰/۱۵۱	۱/۴۳۶	۰/۰۳۳	۰/۰۴۷	هزینه‌های حسابرسی
۰/۰۰۰	-۴/۰۴۹	۰/۰۲۸	-۰/۱۱۵	هزینه‌های حسابرسی × نقاط ضعف با اهمیت کنترل داخلی
۰/۳۶۵	-۰/۹۰۵	۰/۰۶۵	-۰/۰۵۹	اندازه شرکت
۰/۰۰۰	۴/۹۳۷	۰/۰۷۳	۰/۳۶۳	ریسک ورشکستگی
۰/۰۰۰	۱۱/۲۲۲	۰/۲۵۷	۲/۸۹۴	سودآوری
۰/۲۷۴	-۱/۰۹۳	۰/۰۱۹	-۰/۰۲۰	تقدیمگی
۰/۰۰۰	۷/۳۶۷	۰/۰۸۲	۰/۰۶۷	نسبت بدھی
۰/۰۰۲	-۳/۰۵۹	۰/۰۵۸	-۰/۱۸۰	زیان
۰/۹۸۸	-۰/۰۱۳	۰/۰۲۷	-۰/۰۰۳	تغییر در مدیر عامل
۰/۰۰۶	-۲/۷۴۱	۰/۰۷۹	-۰/۲۱۹	اندازه حسابرس
۰/۰۹۳	-۱/۶۷۹	۰/۰۵۷	-۰/۰۹۶	تجدید ارزیابی صورت‌های مالی
۰/۰۰۰	-۴/۰۰۱	۰/۰۵۴	-۰/۲۱۶	وقفه متغیر وابسته
۰/۳۶۹	ضریب تعیین		۲/۶۵۴	آماره F
۲/۱۲۲	مقدار دوربین و اتسن		۰/۰۰۰	احتمال خطای آماره F

منبع: یافته‌های پژوهش

۵- بحث و نتیجه‌گیری

هدف این مطالعه بررسی واکنش بازار به نقاط ضعف با اهمیت کنترل داخلی با تاکید بر نقش حسابرسان مستقل بوده است. با توجه به این هدف شاخص ارزیابی واکنش بازار، بازدهی غیرعادی تجمعی سهام بوده است. برای عملیاتی کردن نقاط ضعف با اهمیت کنترل داخلی نیز از یک متغیر دو پیامدی صفر و یک استفاده شده است که شرکت‌های بدون افشای نقاط ضعف با اهمیت کنترل داخلی در گزارش حسابرس و شرکت‌های با حداقل یک ضعف با اهمیت در کنترل داخلی که در گزارش حسابرس افشا شده است را از یکدیگر تفکیک کرده است. نقش حسابرسان مستقل نیز تاکید بر کیفیت حسابرسی و نظارت موثر حسابرسان مستقل داشته است و با هزینه حسابرسی که میزان تلاش حسابرسان را نشان می‌دهد، ارزیابی شده است. در این مطالعه نمونه‌ای مشتمل بر ۱۴۴ شرکت انتخاب شد و اطلاعات مورد نیاز آن‌ها برای سال‌های ۱۳۹۲ تا ۱۳۹۸ تهیه شد و با استفاده از این اطلاعات به آزمون فرضیه‌ها پرداخته شد. نتایج به دست آمده از آزمون فرضیه‌ها نشان داد که با افزایش نقاط ضعف با اهمیت کنترل داخلی که در گزارش حسابرس افشا می‌شود، بازدهی غیرعادی تجمعی سهام افزایش می‌یابد که حاکی از واکنش بازار به رویدادهای کنترل داخلی است و نشان می‌دهد که در بازار سرمایه ایران، افشای نقاط ضعف با اهمیت کنترل داخلی محتوا اطلاعاتی دارد و سرمایه‌گذاران پیامدهای مربوط به افشای نقاط ضعف با اهمیت کنترل داخلی را این‌گونه ارزیابی می‌کنند که احتمال اظهار غلط و یا شفافیت پایین در صورت‌های مالی وجود دارد و در نتیجه قیمت سهام تغییرات دور از انتظار خواهد داشت. این نتیجه با یافته‌های قوش و همکاران (۲۰۱۷)، آدھیکاری و همکاران (۲۰۲۰) و سایر هوانگ (۲۰۲۰) هم‌راست است.

علاوه بر این نتایج این مطالعه نشان داد که واکنش بازار به افشای نقاط ضعف با اهمیت کنترل داخلی در شرکت‌های با کیفیت حسابرسی بالا، کاهش می‌یابد و کیفیت حسابرسی بالا می‌تواند رابطه نقاط ضعف با اهمیت کنترل داخلی و بازدهی غیرعادی تجمعی را تعدیل کند؛ چراکه کیفیت حسابرسی به معنای وجود نظارت موثر حسابرسان مستقل بر شرکت است که ریسک عدم شفافیت یا اظهار غلط در صورت‌های مالی را کاهش می‌دهد و نگرانی برای نقاط ضعف با اهمیت کنترل داخلی افشا شده، کمتر می‌شود و در نتیجه قیمت‌های دور از انتظار سهام نیز کاهش می‌یابد.

با توجه به این یافته‌ها می‌توان پیشنهادهای کاربردی زیر را ارائه داد:

- ۱- به مدیران شرکت‌ها توصیه می‌شود نسبت به افزایش کیفیت واحد کنترل داخلی و رفع نقاط ضعف موجود، اقدامات لازم را انجام دهند.

منابع

- ابراهیمی کردر، علی؛ حسن‌بیگی، وحید؛ و غواصی کناری، محمد؛ (۱۳۹۷)، بررسی تاثیر نقاط ضعف کنترل‌های داخلی بر عملکرد و ارزش شرکت، دانش حسابداری مالی، ۱۸/۳(۵): ۴۵-۶۸.
- جامعی، رضا؛ کولی وند، زهره؛ محمدی کلاره، نیلوفر؛ (۱۳۹۹)، بررسی رابطه بین ضعف کنترل داخلی و حق‌الزحمه حسابرسی با تأکید بر ارتباطات سیاسی در شرکت‌های پذیرفته شده بورس اوراق بهادار تهران، پژوهش‌های حسابداری مالی، ۱۲(۲): ۹۹-۱۱۴.
- حاجیها، زهره؛ اورادی، جواد؛ و صالح آبادی، مهری؛ (۱۳۹۶)، ضعف در کنترل‌های داخلی و تاخیر در گزارش حسابرس، حسابداری مالی، ۱۳(۹): ۷۸-۹۶.
- خرم آبادی، مهدی؛ حساس یگانه، یحیی؛ بزرگد، فخر؛ و صالحی قدیانی، جمشید؛ (۱۳۹۹)، تبیین و اولویت‌بندی عوامل مؤثر بر ارزیابی اثربخش کنترل‌های داخلی در شرکت‌های پذیرفته شده بورس اوراق بهادار تهران با رویکرد فازی، پژوهش‌های حسابداری مالی، ۱۲(۱): ۵۷-۸۲.
- رضایی، فرزین؛ خاتمی، زینب؛ مسعودیان، محمدرضا؛ کیانی، سهیلا؛ (۱۳۹۸)، بررسی رابطه بین فشار روانی بازار با بازده غیرعادی سهام و بازده غیرعادی انباسته شده در شرکت‌ها، رویکردهای پژوهشی نوین در مدیریت و حسابداری، ۳(۱): ۲۴۷-۲۶۲.
- رضایی، فرزین؛ و حیدرزاده، شهین؛ (۱۳۹۳)، تاثیر اعتبار هیئت‌مدیره بر رابطه بین هزینه‌های نمایندگی و بازده غیرعادی انباسته در شرکت‌های بیش (کم) سرمایه‌گذار، مدیریت دارایی و تامین مالی، ۵/۲(۲): ۹۹-۱۲۲.
- شکرخواه، جواد؛ احمدی پاک، فرشته؛ بهشور، اسحاق؛ (۱۳۹۹)، نقش حسابرسان مستقل و کمیته حسابرسی در کاهش ریسک تقلب با تأکید بر کاهش ناهمخوانی بین معیارهای مالی و غیر مالی، مطالعات تجربی حسابداری مالی، آماده انتشار.
- عبادی نقولو، رویا؛ و حسین‌زاده، سهراب؛ (۱۳۹۸)، بررسی تاثیر افشاء نقاط ضعف کنترل‌های داخلی بر هزینه سرمایه سهام عادی: با تأکید بر نقش کیفیت حسابرسی، چهارمین کنگره ملی تازه یافته‌ها در علوم انسانی، تهران.
- مقدم، عبدالکریم؛ تقی ملایی، مصطفی؛ (۱۳۹۲)، بررسی مدل‌های مالی فالم و زیمسکی در پیش‌بینی ورشکستگی شرکت‌ها، پژوهش‌های نوین در حسابداری، ۱(۱): ۱۱-۲۵.
- ملکیان، اسفندیار؛ قربانی، هادی؛ و صالح آبادی، مهری؛ (۱۳۹۷)، تاثیر استقلال حسابرس بر ضعف کنترل‌های داخلی پس از تصویب دستورالعمل‌های کنترل‌های داخلی، دانش حسابرسی، ۱۸(۷۳): ۵۵-۷۷.
- Adhikari, S., Guragai, B., Seetharaman, A., (2020), Market Response to Audited Internal Control Weakness Disclosures, Journal of Forensic Accounting Research, 5 (1): 2–20.
- Albring, S.M., Elder, R.J., Xu, X., (2016), Unexpected Fees and the Prediction of Material Weaknesses in Internal Control Over Financial Reporting, Journal of Accounting, Auditing & Finance.

13. Chang, Y.T., Chen, H., Cheng, R.K., Chi, W., (2019), The impact of internal audit attributes on the effectiveness of internal control over operations and compliance, *Journal of Contemporary Accounting & Economics*, 15(1); 1-19.
14. Donelson, D. C., M, Ege, S., J, M.McInnis, (2017). Internal control weaknesses and financial reporting fraud. *Auditing: A Journal of Practice & Theory* 36 (3), 45–69.
15. Ghosh, A., Myllymäki, E-R., Sihvonen, J., (2017), Long-Run Stock Returns Following Internal Control Disclosures, *Research Seminar in Accounting*.
16. Ji, H. J. (2017). The Effects of Internal Control Quality and Its Changes on Audit Fees. *DEStech Transactions on Economics, Business and Management*, (icmed).
17. Kouaib, A., and Almulhim, A., (2019), Earnings manipulations and board's diversity: The moderating role of audit, *Journal of High Technology Management Research*.
18. Lobo, G. J., Wang, C., Yu, X., Zhao, Y., (2017), Material Weakness in Internal Controls and Stock Price Crash Risk. *Journal of Accounting, Auditing, and Finance*, Forthcoming, Available at SSRN: <https://ssrn.com/abstract=2948698>.
19. Razavi Araghi, M. R., Lashgari, Z., (2017), The Effect of Internal Control Material Weaknesses on Future Stock Price Crash Risk: Evidence from Tehran Stock Exchange (TSE), *International Journal of Accounting Research*, 5(1): 1-5.
20. Rodenhuis, L., (2014), the market reactions to internal control weakness disclosures under SOX section 404, Accelerated filers versus Non-Accelerated filers, *Amsterdam Business School*.
21. Tsai, Y.C., Huang, H.W., (2020), Internal control material weakness opinions and the market's reaction to securities fraud litigation announcements, *Finance Research Letters*

